

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Marek Pietruszyński
SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie **A. N.**

skazanego z art. 258 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej

w dniu 21 stycznia 2026 r.,

z urzędu,

kwestii wznowienia postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2024 r., sygn. akt II KK 455/23, o oddaleniu kasacji obrońcy jako oczywiście bezzasadnej,

- 1. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wznowia postępowanie kasacyjne,**
- 2. uchyla postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2024 r., sygn. akt II KK 455/23, o oddaleniu kasacji obrońcy jako oczywiście bezzasadnej i przekazuje sprawę Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej do ponownego rozpoznania,**
- 3. obciąża Skarb Państwa wydatkami postępowania wznowieniowego.**

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym zawisła sprawa z kasacji obrońcy skazanego A. N. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 31 stycznia 2023 r., sygn. akt II

AKa 206/19, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 23 stycznia 2019 r., sygn. akt XVIII K 191/15.

Sprawa ta, zarejestrowana pod sygnaturą II K 455/23, została przydzielona do referatu SSN Zbigniewa Kapińskiego.

Postanowieniem z dnia 7 marca 2024 r. Sąd Najwyższy, w którego składzie zasiadał jednoosobowo SSN Zbigniew Kapiński, oddalił kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną, obciążając A. N. kosztami postępowania kasacyjnego.

Pismem z dnia 9 lipca 2024 r. obrońca skazanego wniósł o wznowienie z urzędu postępowania kasacyjnego zakończonego powyższym postanowieniem z uwagi na fakt, że orzeczenie to wydał Sąd Najwyższy wadliwie obsadzony.

Sprawa z wniosku o wznowienie postępowania została zarejestrowana pod sygnaturą II KO 97/24 i w dniu 17 lipca 2024 r. przydzielona do referatu sędziego SN Eugeniusza Wildowicza, który skierował ją do rozpoznania w składzie trzyosobowym na posiedzeniu w dniu 18 września 2024 r.

Rozpoznanie sprawy w tym składzie zostało decyzją Prezesa Izby Karnej wstrzymane, a następnie w dniu 23 października 2024 r. na podstawie art. 80 § 1 uSN oraz § 80 ust. 7 regSN w zw. z art. 544 § 2 k.p.k., Prezes Izby Karnej wyznaczył nowy skład orzekający w niniejszej sprawie w osobach: SSN Marek Siwek (przewodniczący), SSN Adam Roch oraz SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca) – k.13.

Pismami z dnia 29 października 2024 r. obrońca skazanego wniósł o wyłączenie sędziów SN Marka Siwka i Adama Rocha od rozpoznania przedmiotowej sprawy ze względu na zaistnienie okoliczności, które mogą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do ich bezstronności.

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2024 r. Sąd Najwyższy wyłączył sędziów SN Marka Siwka i Adama Rocha od udziału w sprawie II KO 97/24.

W dniu 9 lutego 2025 r. Prezes Izby Karnej wyznaczył do rozpoznania przedmiotowej sprawy dwóch nowych sędziów w miejsce sędziów wyłączonych, w osobach: SSN Marka Motuka i SSN Marka Pietruszyńskiego.

W dniu 27 lutego 2025 r. obrońca skazanego wystąpił z wnioskiem o wyłączenie SSN Marka Motuka od udziału w sprawie II KO 97/24 ze względu na

istnienie okoliczności mogących wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności.

Zarządzeniem Prezesa Izby Karnej z dnia 3 marca 2025 r. sprawa z wniosku o wyłączenie SSN Marka Motuka od rozpoznania sprawy II KO 97/24 została przydzielona do referatu sędziego SN Stanisława Stankiewicza.

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2025 r., sygn. akt II KO 97/24, Sąd Najwyższy pozostawił wniosek obrońcy o wyłączenie Marka Motuka bez rozpoznania, z uwagi na przejście tego sędziego w stan spoczynku w dniu 8 listopada 2025 r.

W dniu 10 grudnia 2025 r., w związku z potrzebą uzupełnienia składu orzekającego, w miejsce SSN Marka Motuka, został wyznaczony sędzia SN Tomasz Artymiuk, co umożliwiło skierowanie sprawy na posiedzenie i jej rozpoznanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Pismo obrońcy stanowi sygnalizację potrzeby wznowienia postępowania z urzędu z powodu zaistnienia w postępowaniu przed Sądem Najwyższym uchybienia stanowiącego bezwzględną przesłankę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., w związku z udziałem w wydaniu orzeczenia w sprawie II KK 455/23 SSN Zbigniewa Kapińskiego, powołanego na urząd sędziego Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze z udziałem KRS, ukształtowanej w sposób sprzeczny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wznowienie postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem o oddaleniu kasacji jest dopuszczalne (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 14 czerwca 2023 r., II KO 73/22; 14 czerwca 2023 r. III KO 43/23; 21 czerwca 2023 r., V KO 30/22; 23 sierpnia 2023 r., II KO 75/23; 18 października 2023 r., I KO 33/23; 6 listopada 2023 r., I KO 56/23). Z orzeczeń tych wynika, że nie ma przeszkód do żądania zarówno wznowienia postępowania w przedmiocie wznowienia postępowania, jak również wznowienia postępowania kasacyjnego, które zakończyło się oddaleniem złożonego nadzwyczajnego środka odwoławczego.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy stwierdzić trzeba, że zaistniała w niej bezwzględna przesłanka odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w

postaci nienależytej obsady sądu, w związku z udziałem w składzie orzekającym SSN Zbigniewa Kapińskiego. Wynika to choćby z pierwszej tezy uchwały połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. w sprawie (BSA I-4110-1/20) - będącej zasadą prawną oraz z drugiej tezy uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r. (I KZP 2/22).

Jak trafnie wywiedziono w szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego wydanych po zapadnięciu uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., zachowała ona moc obowiązującą, wiążąc wszystkie składy Sądu Najwyższego (art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym), a poglądu tego nie zmienia fakt wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (zob. w tym przedmiocie postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 29 września 2021, V KZ 47/21 i z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22 oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, czy orzecznictwo w tzw. sprawach testowych - art. 29 § 5 u.SN: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22 i z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23). Podobnie, a więc co do braku skutku prawnego wskazanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego, ocenić należy te - zapadłe po podjęciu uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r. - orzeczenia Sądu Najwyższego, w którego składach zasiadali sędziowie powołani w oparciu o przepisy ustawy o KRS z 2017 r., jako dotknięte wadą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo z art. 379 pkt 4 k.p.c., a także inne wyroki Trybunału Konstytucyjnego, czy też dokonywane sukcesywnie zmiany ustawy o Sądzie Najwyższym, mające na celu wyłącznie zablokowanie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w zakresie dokonanych przez te organy międzynarodowe interpretacji wiążących Polskę norm traktatowych. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela przeprowadzoną w powołanych orzeczeniach wykładnię przepisów ustaw: Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o Sądzie Najwyższym.

Bezdyskusyjnie zatem z nienależytą obsadą sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. mamy do czynienia, ilekroć w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), a tak było w rozpoznawanej sprawie – ponieważ sędzia Zbigniew Kapiński został powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego właśnie w tej dotkniętej wadą procedurze.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że w sprawie wystąpiła także podstawa wznowieniowa określona w art. 540 § 3 k.p.k. Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu już kilkakrotnie bowiem stwierdzał naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC wobec wadliwości procedury nominacyjnej sędziów Sądu Najwyższego z uwagi tryb ustalania składu Krajowej Rady Sądownictwa (w wyrokach: z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie Wałęsa przeciwko Polsce, skarga nr 50849/21, z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19, z dnia 8 listopada 2021 r., w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, połączone skargi nr 49868/19 i 57511/19 oraz z dnia 3 lutego 2022 r., w sprawie Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce, skarga nr 1469/20). Wprawdzie orzeczenia te nie dotyczyły sędziów orzekających w Izbie Karnej, jednak wadliwość powołania SSN Zbigniewa Kapińskiego jest taka sama, jak sędziów orzekających w sprawach, które stanowiły podstawę skarg rozpoznanych przez ETPC w wyżej wskazanych orzeczeniach. W orzecznictwie nie budzi też wątpliwości potrzeba zapewnienia standardu prawa do sądu, gwarantowanego przez art. 6 ust. 1 EKPC także w postępowaniach po uprawomocnieniu się orzeczenia (zob. postanowienie SN z dnia 23 sierpnia 2023 r., sygn. akt II KO 75/23 i wskazane tam judykaty SN i ETPC).

Trzeba też zauważyć, że stwierdzone uchybienie może rodzić odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa za naruszenie art. 6 EKPC. Do tej pory doszło do polubownego zakończenia szeregu spraw w związku ze skargami dotyczącymi niezagwarantowania prawa do sądu w postępowaniu kasacyjnym przed Sądem Najwyższym, w tym również w zakresie postępowań z udziałem sędziów Izby Karnej Sądu Najwyższego powołanych na wniosek Krajowej

Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zob. skargi w sprawach Dudek i Lazur i I.G. przeciwko Polsce i 19 innych skarg, nr 41097/20, 39577/22, 42668/21 i 19 innych). Jak wynika z komunikatu Trybunału z 7 listopada 2024 r. (ECHR 259/2024) jednym z powodów, dla których zdecydowano się skreślić skargi związane z wątpliwościami co do niezawisłości nowo powołanych sędziów Sądu Najwyższego, była możliwość wznowienia postępowań kasacyjnych z udziałem tych sędziów w związku z podstawą określoną w art. 540 § 3 k.p.k. Wznowienie postępowania w niniejszej sprawie jawi się zatem jako tym bardziej uzasadnione (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2024 r., sygn. akt II KO 81/24).

W związku z powyższym należało orzec o wznowieniu postępowania kasacyjnego oraz uchyleniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2023 r., sygn. akt II KK 455/23, o oddaleniu jako oczywiście bezzasadnej kasacji obrońcy, przekazując sprawę Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej do ponownego rozpoznania.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]

Marek Pietruszyński

Tomasz Artymiuk

Eugeniusz Wildowicz